

Istungidokument

B10-0080/2024

4.10.2024

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 136 lõikele 2

Moldova suutlikkuse tugevdamise kohta Venemaa sekkumise tõrjumiseks enne eelseisvaid presidendivalimisi ja ELiga ühinemist käsitlevat rahvahääletust põhiseaduse muutmiseks
(2024/2821(RSP))

Siegfried Mureşan, Andrzej Halicki, Michael Gahler, Sebastião Bugalho, David McAllister, Željana Zovko, Nicolás Pascual De La Parte, Isabel Wiseler-Lima, Antonio López-Istúriz White, Wouter Beke, Krzysztof Brejza, Daniel Caspary, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Ondřej Kolář, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, Miriam Lexmann, Vangelis Meimarakis, Ana Miguel Pedro, Davor Ivo Stier, Michał Szczerba, Ingeborg Ter Laak, Matej Tonin, Milan Zver, Ioan-Rareş Bogdan, Daniel Buda, Gheorghe Falcă, Mircea-Gheorghe Hava, Dan-Ştefan Motreanu, Virgil-Daniel Popescu, Adina Vălean, Loránt Vincze, Iuliu Winkler
fraktsiooni PPE nimel

Euroopa Parlamendi resolutsioon Moldova suutlikkuse tugevdamise kohta Venemaa sekkumise tõrjumiseks enne eelseisvaid presidendivalimisi ja ELiga ühinemist käsitlevat rahvahääletust põhiseaduse muutmiseks (2024/2821(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma hiljutisi resolutsioone Moldova Vabariigi kohta,
  - võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelist assotsieerimislepingut¹, mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda,
  - võttes arvesse Moldova Vabariigi ELi liikmeks astumise avaldust, mille ta esitas 3. märtsil 2022, ja sellele järgnenud kandidaatriigi staatuse andmist Euroopa Ülemkogu poolt 23. juunil 2022, mis tugines komisjoni positiivsele hinnangule ja mille puhul arvestati Euroopa Parlamendi väljendatud seisukohti,
  - võttes arvesse 2024. aasta juunis toimunud Moldova ELiga ühinemist käsitleva esimese valitsustevahelise konverentsi kokkukutsumist,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikleid 2 ja 49,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 2,
- A. arvestades, et Moldova korraldab 20. oktoobril 2024 presidendivalimised ja ELiga integreerumist käsitleva rahvahääletuse põhiseaduse muutmiseks;
- B. arvestades, et Venemaa Föderatsioon on kasutanud provokatsioone, desinformatsiooni, erakondade ebaseaduslikku rahastamist, küberrüündeid ja muid hübriidvahendeid, et õhnestada Moldova stabiilsust, suveräänsust, põhiseaduslikku korda ja demokraatlikke institutsioone; arvestades, et Venemaa õhnestustegevuse eesmärk Moldovas on nõrgestada toetust Moldova rahva valitud Euroopa suunale ja soodustada destabiliseerimist;
- C. arvestades, et EL kehtestas 2023. aastal sanktsioonid Moldova peamiste oligarhide ja venemeelsete toetajate suhtes, nagu Ilan Shor, Vladimir Plahotniuc, Igor Tšaika, Gheorghe Cavaliuc ja Marina Tauber, tuginedes hiljuti kehtestatud sanktsioonirežiimile, milles on võetud sihikule isikud, kes vastutavad Moldova suveräänsuse ja sõltumatuse destabiliseerimisele, kahjustamisele või ohustamisele suunatud tegevuse eest;
- D. arvestades, et 2024. aasta juunis paljastasid Ameerika Ühendriigid koos Ühendkuningriigi ja Kanadaga Venemaa püüdlused osaleda Moldova vastu suunatud õhnestustegevuses ja valimistesse sekkumises;
- E. arvestades, et 2024. aasta septembris tegi USA kindlaks kolm üksust ja kaks üksikisikut,

---

¹ ELT L 260, 30.8.2014, lk 4.

kes on seotud Venemaa destabiliseeriva tegevusega välismaal, ning juhtis tähelepanu riiklikult rahastatava meediakanali RT (endine Russia Today) varjatud tegevusele; arvestades, et USA tõi esile, et RT ei piirdu enam meediatgevusega, vaid osaleb aktiivselt kübertegevuses, varjatud mõjutamises, sõjalistes hangetes, infosõjas mitmes piirkonnas ja pingutustes sekkuda Moldova valimistesse, samuti toetab ta otseselt Moldova oligarhi Ilan Shori, kes on tagaotsitav, ja koordineerib oma tegevust Venemaa luurega, et mõjutada Moldovas 2024. aasta oktoobris toimuvaid presidendivalimisi ja ELiga ühinemist käsitleva põhiseaduse muutmise rahvahääletuse tulemusi;

- F. arvestades, et Moldova on võtnud meetmeid Venemaa sekkumise vastu võitlemiseks, muu hulgas on ta keelustanud venemeelsed erakonnad, määranud oligarhidele karistusi, peatanud desinformatsiooni levitavate meediakanalite tegevuse ja suurendanud tollikontrolli;
  - G. arvestades, et hoolimata kõigist destabiliseerimiskatsetest on Moldova rahvas ja riigijuhid kindlalt otsustanud jätkata enda valitud teekonda Euroopa suunas;
  - H. arvestades, et 3. märtsil 2022 esitas Moldova Vabariik ELi liikmeks astumise avalduse ning 17. juunil 2022 esitas komisjon oma arvamused Ukraina, Gruusia ja Moldova esitatud avalduste kohta; arvestades, et Moldovale anti 23. juunil 2022 ELi kandidaatriigi staatus; arvestades, et komisjon tõi oma 8. novembril 2023 esitatud 2023. aasta laienemispaketi aruandes esile üheksa teemat, millega Moldova peab tegelema, ning soovitas alustada ühinemisläbirääkimisi, tingimusel et viiakse lõpule kohtureform ning reformid korrupsiooni tõkestamiseks ja oligarhia kaotamiseks; arvestades, et Euroopa Ülemkogu otsustas 14. detsembril 2023 alustada ühinemisläbirääkimisi ja et esimene valitsustevaheline konverents, millega need läbirääkimised ametlikult algasid, toimus 25. juunil 2024; arvestades, et ELiga ühinemine on endiselt tulemuspõhine protsess, mis eeldab ELi liikmesuse kriteeriumide täitmist;
  - I. arvestades, et Moldova valitsus on võtnud ette ulatusliku poliitilise, kohtusüsteemi ja institutsioonilise reformi protsessi; arvestades, et hoolimata Ukraina sõja rängast mõjust on Moldova suutnud oma demokraatiat märkimisväärselt tugevdada ja reformiteel püsida; arvestades, et riigi demokraatliku süsteemi tugevnemist on näha riigi edenemisest mitmesugustes rahvusvahelistes pingeridades;
  - J. arvestades, et EL lõi 24. aprillil 2023 Moldovas ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames partnerlusmissiooni, mille eesmärk on julgeolekusektori vastupanuvõime suurendamine kriisiohjamise ja hübriidohtude ning välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste vastu võitlemise valdkonnas;
  - K. arvestades, et 21. mail 2024 sai Moldovast esimene riik, kes sõlmis ELiga julgeoleku- ja kaitsepartnerluse, mis aitab tugevdada ELi ja Moldova koostööd julgeoleku- ja kaitsepoliitika valdkonnas;
1. kinnitab veel kord, et toetab kindlalt Moldova tulevast ELi liikmesust, ning tunnistab, et tema koht on ELis; on arvamusel, et tema kuulumine ELi kujutaks endast geostrateegilist investeringut ühtse ja tugeva Euroopa saavutamisse;
  2. kutsub komisjoni üles kiirendama kahepoolse sõelumisprotsessi lõpuleviimist, mis

võimaldab kiiresti korraldada järgmised valitsustevahelised konverentsid ja alustada võimalikult kiiresti läbirääkimisi põhiküsimusi käsitleva I teemavaldkonna üle;

3. mõistab hukka Venemaa Föderatsiooni, selle institutsioonide ja käsilaste kasvava pahatahtliku tegevuse, sekkumise ja hübriidsõja, mille eesmärk on kahjustada ja õõnestada Moldova demokraatlikke valimisi, stabiilsust ja suveräänsust enne presidendivalimisi ja põhiseaduse muutmist käsitlevat rahvahääletust ELiga integreerumise teemal;
4. kordab oma üleskutset Venemaa ametivõimudele austada Moldova sõltumatust, suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust ning lõpetada provokatsioonid ja katsed riiki destabiliseerida ning õõnestada selle põhiseaduslikku korda ja demokraatlikke institutsioone;
5. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid tagaksid Moldovale kogu vajaliku abi osutamise, et tugevdada tema institutsioonilisi mehhanisme ning suutlikkust reageerida hübriidohtudele ning võidelda desinformatsiooni ja küberrünnete vastu; rõhutab, kui oluline on ELi partnerlusmissioon Moldovas Moldova julgeolekusektori vastupanuvõime tugevdamisel kriisiohjamise ja hübriidohtude valdkonnas, sealhulgas küberturvalisuse valdkonnas ning välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste tõkestamisel, ning nõuab selle volituste pikendamist;
6. julgustab ELi ja selle liikmesriike aktiivselt toetama Moldovat desinformatsiooni, hübriidohtude, küberrünnete ja Venemaa mitmetahulise sekkumise vastu võitlemisel; toonitab, kui oluline on tõkestada Venemaa-poolset ajaloo moonutamist ja relvana kasutamist, mis toetab tema pahatahtlikku sekkumist Moldovasse ning mida kasutatakse selleks, et õigustada Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja ähvardusi edasiseks agressiooniks teiste riikide vastu; on seisukohal, et see peaks hõlmama Moldova suutlikkuse suurendamist võidelda desinformatsiooni vastu, tugevdada oma küberturvalisuse taristut ja suurendada vastupanuvõimet pahatahtlikule välismõjule, tagades turvalise ja demokraatliku keskkonna; nõuab Moldova strateegilise kommunikatsiooni ja desinformatsiooni vastu võitlemise keskuse suuremat toetamist;
7. nõuab, et EL ja sarnaselt meelestatud riigid jälgiksid tähelepanelikult Venemaa sekkumist Moldova valimistesse ning oleksid valmis kasutama olemasolevaid sanktsioonirežiime üksikisikute ja üksuste suhtes, kes osalevad aktiivselt poliitilise olukorra õõnestamises ja destabiliseerimises, levitavad desinformatsiooni ja külvavad kaost;
8. rõhutab, kui oluline on jätkata riigi reformiprotsessi, ja mitte ainult ELi liikmesuse poliitilise eesmärgi saavutamiseks, vaid eelkõige selleks, et märgatavalt parandada riigi kogu elanikkonna elatustaset; väljendab heameelt selle üle, et Moldovas valitseb laialdane toetus Euroopa integratsioonile;
9. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid suurendaksid Moldovale antavat rahalist ja tehnilist abi, et toetada riigi kiiret ja tulemuslikku integreerumist ELiga; soovib luua tugevad ja paindlikud vahendid, mis on kohandatud Moldova konkreetsetele vajadustele, et lahendada tõhusalt riigi majanduslikke ja struktuurseid probleeme ning tagada seeläbi riigi edasine vastupanuvõime ja suutlikkus viia ellu vajalikke reforme ELiga ühinemise suunas liikumisel, aga ka riigi piisav rahastamine; kutsub sellega seoses komisjoni üles

lisama Moldova ühinemiseelse abi instrumendi riikide hulka ja seadma järgmise mitmeaastase finantsraamistiku (2028–2034) ettepanekus prioriteediks kandidaatriikide rahastamise, tagades liikumise ELi liikmesuse suunas;

10. nõuab Moldova jaoks uue majanduskasvu kava vastuvõtmist, et piisavalt rahastada ja toetada Moldovat majandusliku lähenemise saavutamisel ELiga; on veendunud, et sellest kavast tuleks rahastada investeringuid taristusse, inimkapitali ning digi- ja rohepöördesse, mis hõlbustavad kestlikku majanduskasvu;
11. kordab oma nõudmist luua assotsieerimislepingu rakendamise ja ühinemisläbirääkimiste protsessi vahel uuenduslik, täiendav ja paindlik koostoime, mis võimaldab Moldova järkjärgulist integreerumist ELi ühtse turuga, tuginedes prioriteetsele tegevuskavale ja asjakohastele valdkondlikele programmidele ning andes juurdepääsu asjakohastele ELi rahalistele vahenditele, mis võimaldab Moldova kodanikel saada ühinemisest kasu protsessi vältel, mitte alles pärast selle lõpuleviimist;
12. toetab Euroopa rahutagamisrahastust suurema rahalise abi andmist Moldova kaitsevõime tugevdamiseks, pöörates erilist tähelepanu õhutõrjesüsteemidele, liikuvusele ja transpordile, juhtimisele, elektroonilisele võitlusele ja logistikale;
13. väljendab heameelt Moldova ametivõimude märkimisväärsete pingutuste üle reformikava edendamisel, et liikuda ELi liikmesuse suunas; tunnustab Moldova edusamme kohtusüsteemi reformimisel, eelkõige seoses Moldova ühinemisavaldust käsitlevate komisjoni soovitude rakendamisega; julgustab Moldova valitsust tegema jätkuvalt koostööd kõigi sidusrühmadega, et viia ellu kestlik ja terviklik korrupsiooni vastu võitlemise ja kohtureform kooskõlas ELi ja Veneetsia komisjoni soovitustega; rõhutab, et absoluutne prioriteet on tugevdada õigusriiki, mille tähtsus on ELiga ühinemise protsessis oluliselt suurenenud ja mis on endiselt üks ELi liikmesuse kõige olulisemaid tingimusi tagamaks, et ELi laienemine tugevdab ELi ja selle ühtset turgu, mitte ei nõrgesta;
14. julgustab komisjoni abistama Moldovat energiajulgeoleku tugevdamisel ning toetama selleks naaberriikidega uute elektriühenduste rajamist; kutsub komisjoni üles olema valmis pakkuma erakorralist abi energiakriisi korral enne küttehooaega ja selle ajal; nõuab, et EL toetaks energiatõhususe ja taastuvenergia projekte, mis on puhas ja kestlik viis Moldova energiavarustuse mitmekesistamiseks;
15. tunnustab Moldova ühinemist selliste ELi programmidega nagu „EL tervise heaks“, tolliprogramm, „Euroopa horisont“, LIFE, „Fiscalis“, Euroopa ühendamise rahastu, ühtse turu programm, „Digitaalne Euroopa“, „Loov Euroopa“, ELi elanikkonnakaitse mehhanism, meditsiiniliste vastumeetmete ühishanke leping, tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm, Interreg NEXTi Musta mere piirkonna programm (2021–2027), Interregi Doonau piirkonna programm (2021–2027), Interreg NEXTi Rumeenia-Moldova Vabariigi programm (2021–2027) ja Erasmus+; toetab Moldova kaasamist rändlustasude kaotamise algatusse („rändle nagu kodus“);
16. kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles parandama Moldovas ELi käsitlevat strateegilist kommunikatsiooni; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jätkama Moldovas meediapädevuse ja meedia sõltumatuse toetamist ning toetama elutähtsa taristu digitaalset tugevdamist ning Venemaa päritolu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia

süsteemide väljavahetamist;

17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Moldova Vabariigi valitsusele ja parlamendile, Venemaa Föderatsioonile, Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile ning Euroopa Nõukogule.